

Ohje M5a: Onnettomuuspaikan eristäminen

1. Tilanteet

- Vaarallisen aineen kuljetusonnettomuus
- Vaarallisen aineen onnettomuus tuotantolaitoksessa tai varastointialueella
- Vuoto, tulipalo tai muu onnettomuus, jossa tiedetään tai epäillään olevan vaarallisia aineita
- Tahallinen teko, jossa tiedetään tai epäillään olevan CBRNE-aineita

2. Voimavarat, suojaimet ja välineet

- Pelastusryhmä
- Kemikaalisukelluspari
- Paloasu
- Paineilmahengityslaite
- Suodatinsuojain/puhallinyksikkö + ABEK P3 suodattimella
- Viestiväline
- Vaara-alueiden merkitsemisvälineet, spraymaali, led-valokiekot, liikenteenohjauskartiot, merkintänauha
- Monikaasumittari tmv. välittömän vaaran alueen määrittämiseen

3. Menetelmät

- **Pelastustoiminnan johtaja**
 - o Pelastustoiminnan johtaja määrää tiedustelun ja tilannearvion perusteella välittömän vaaran alueen, vaara-alueen ja pelastustoiminta-alueen, sekä niissä käytettävän suojaustason.
 - o Pelastustoiminnan johtaja määrää vaara-alueen ja pelastustoiminta-alueen eristämisestä.
 - o Tilannearvioon ja vaara-alueiden laajuuteen vaikuttavat muun muassa vaarallisen aineen ominaisuudet, onko kyseessä vuoto tai tulipalo, vuodon suuruus, tilannepaikka ja ympäristöolosuhteet.
 - o Tiealueilla tapahtuvissa onnettomuuksissa on huolehdittava pelastusmuodostelman työskentely-ympäristön sekä liikenteen ohjauksen turvallisuudesta.
 - o Pelastustoiminnan johtaja päättää väestön varoittamisesta yleisellä vaaramerkillä ja vaaratiedotteella.
- **Ensimmäinen pelastusryhmä**
 - o Ensimmäinen tilanteeseen saapuva pelastusryhmä merkitsee ja tarvittaessa eristää vaara-alueen.
 - o Merkintä ja eristäminen voidaan tehdä spraymaalilla, liikenteenohjauskartioilla, led-valokiekoilla, merkintänauhalla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla tavalla.
 - o Spraymaalilla voidaan nopeasti osoittaa sisäänmeno- ja ulostulokohta, sekä merkitä vaara-alueen rajat.

- Sisäänmeno- ja ulostulokohta sijoitetaan pelastustoiminta-alueen ja vaara-alueen rajalle.
 - Vaara-alueen merkintä ja eristäminen eivät saa haitata pelastustoimintaa, vaan ainoastaan osoittaa rajapinta, jonka sisäpuolella esiintyy sekä vaaroja, että välittömiä vaaroja ja jossa tilanteen edellyttämä hengityksensuojaimen käyttö aloitetaan.
 - Vaara-alueen eristämällä varmistetaan pelastushenkilöstön työturvallisuus.
- **Toinen pelastusryhmä**
- Toisena tilanteeseen saapuvan pelastusryhmän tehtävänä yleensä on pelastustoiminta-alueen eristäminen.
 - Pelastustoiminta-alueen eristämällä varmistetaan alueelle sijoittuvan pelastushenkilöstön ja muiden tilanteeseen saapuvien viranomaisten ryhmittymiseen tarvittava tila sekä estetään sivullisten saapuminen alueelle.
 - Pelastustoiminta-alueelle sijoitetaan tukitehtävien järjestelyt, kuten huoltopaikka ja kemikaalisukeltajien huuhtelu- ja/tai puhdistuspaikka.
 - Huuhtelu- ja/tai puhdistuspaikka sijoitetaan tuulen yläpuolelle vaara-alueen rajalle siten, että sinne pääsee välittömän vaaran alueelta esteettä.
 - Huuhtelu- ja puhdistuspaikka tulee tarvittaessa erottaa muusta pelastustoiminta-alueesta esimerkiksi spraymaalilla, liikenteenohjauskartioilla, led-valokiekoilla tai merkkinauhalla.
 - Pelastustoiminta-alueella työskennellessä vähimmäissuojavarustuksena tulee olla näkyvä suojavaatetus, kypärä, turvajalkineet ja muu tehtävän mukainen varustus, sekä varauduttava hengityksen suojaamiseen soveltuvilla hengityssuojaimilla.
 - Huuhtelu- ja puhdistuspaikoilla työskentelevien tulee suojautua soveltuvalla hengityssuojaimella ja kemikaalisuojausvaatetuksella.
 - Pelastustoiminta-alue eristetään myös haitallisen aineen leviämisuunnassa voimavarojen niin salliessa, jolloin eristämään käskettyjen pelastajien suojaustasoksi yleensä riittää paloasu ja paineilmalaitte/suodatinnaamari.
 - Leviämisuunnassa tehtävä eristäminen on mahdollista vain noin 300 metrin matkalla, jonka jälkeen alueelle pääsy estetään varoittamalla väestöä vaaratiedotteella ja väestöhälyttimellä, sekä suljetaan kadut, tiet ja muut kulkuväylät liikenteeltä riittävän etäällä tilannepaikalta.
 - Laaja-alaisissa onnettomuustilanteissa eristettävä alue saattaa muodostua hyvin suureksi, jolloin toisen pelastusryhmän vastuualueelle on määrättävä riittävästi vahvennuksia.

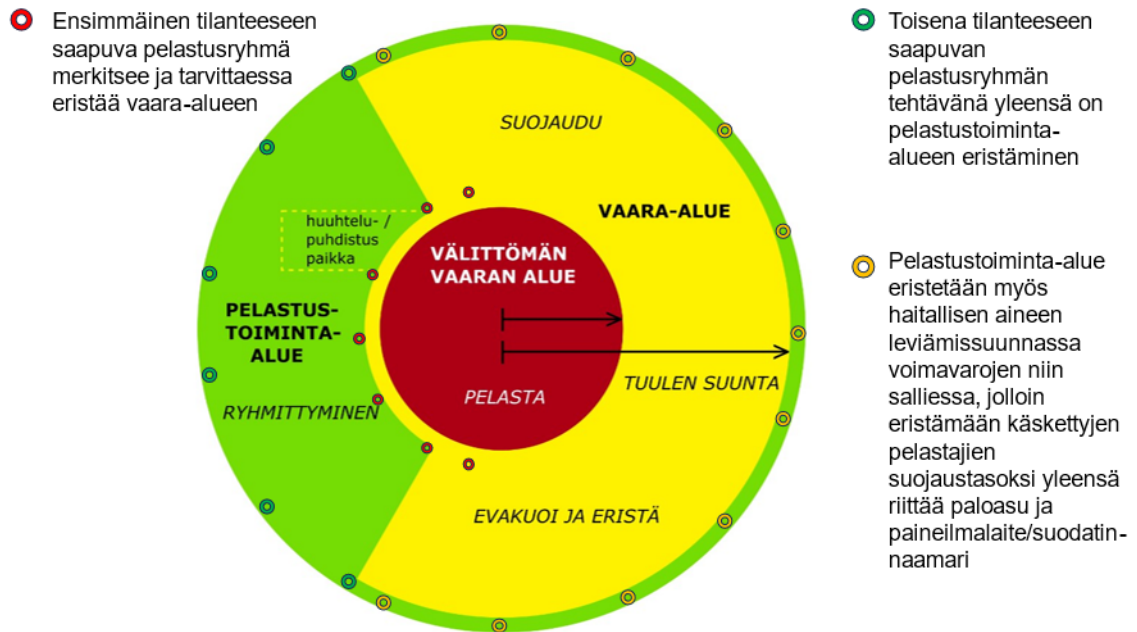
4. Määritelmät

- **Pelastustoiminta-alue**
- Pelastustoiminta-alue on alue, missä sammutus- ja pelastustoiminta sekä niihin liittyvät tukitoiminnot tehdään. Pelastustoiminta-alueen sisällä sijaitsevat vaara-alue ja välittömän vaaran alue. Alue eristetään tarvittaessa.

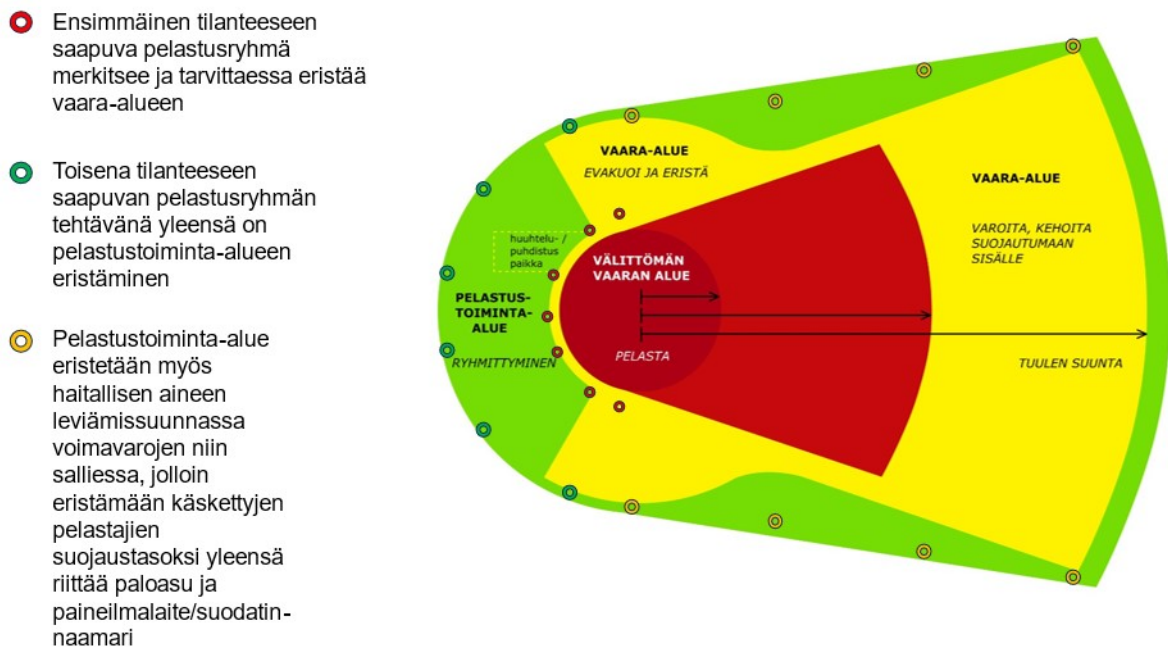
- **Vaara-alue**
 - Vaara-alue on onnettomuuspaikan välittömässä läheisyydessä oleva alue tai tila, missä esiintyy vaaroja. Osa vaaroista voi olla merkittäviä. Alueen määrittelee pelastustoiminnan johtaja. Vaara-alue voi olla kemikaalionnettomuuden seurauksena tuulen mukana kulkeutuvan haitallisen aineen kattama alue. Vaara-alue voi muodostua tuulen alapuolella laajemmaksi ja kauemmaksi onnettomuuspaikasta kuin tuulen yläpuolella.
- **Välittömän vaaran alue**
 - Välittömän vaaran alue tarkoittaa aluetta tai tilaa, jossa työskentelyyn sisältyy nimensä mukaisesti välittömiä vaaroja.
- **Huuhtelupaikka**
 - Huuhtelupaikka tarkoittaa paikkaa, jossa välittömän vaaran alueelta palaavat kemikaalisukeltajat ja alueelta pelastetut henkilöt sekä materiaali huuhdellaan. Huuhtelupaikka sijoitetaan pelastustoiminta-alueen ja vaara-alueen rajalle lähtöpaikan läheisyyteen.
- **Puhdistuspaikka**
 - Puhdistuspaikka tarkoittaa paikkaa, jossa välittömän vaaran alueelta palaavat sukeltajat ja alueelta pelastetut henkilöt sekä heidän käyttämänsä kalusto pestään ja jossa tarvittaessa kerätään pesuvesi talteen. Puhdistuspaikka sijoitetaan pelastustoiminta-alueen ja vaara-alueen rajalle lähtöpaikan läheisyyteen. Tarvittaessa huuhtelupaikka täydennetään puhdistuspaikaksi.

Kuva 1. Pelastusmuodostelman järjestäytyminen pelastustoiminta-alueella. Kuvassa vasemmalla vaara-alue on eristetty kartioilla ja merkintänauhalla. Sisäänmeno- ja ulos tulokohdat on merkitty spraymaalilla.

Kuva 2. Eristämisen periaate pienessä vuototilanteessa.

Kuva 3. Eristämisen periaate suuressa vuodossa.